

class - Xth - work sheet - Sanskrit

राष्ट्रं संरक्ष्यमैव हि

१. उत्तराणि उत्तराणि एकपदेन देयानि →

[क] द्रौपद्याः पुत्राः केन हताः ?

उत्तर - द्रौणिना

ख. वारणावते पाण्डवान् कः अरक्षत् ?

उत्तर → भीमः

ग. नकुलः कस्य सारथिः अभवत् ?

उत्तर → वृकोदकस्य

घ. अघादगतेनापि ब्रह्मास्त्रं केषु न प्रयोक्तव्यम् ?

उत्तर → मानुषेषु

ङ. अश्वत्थामा श्रीकृष्णं किम् अद्याचत ?

उत्तर - चक्रम् ।

च. आकाशात् काः पतन्ति स्म ?

उत्तर - उल्काः

छ. कः न भासते स्म ?

उत्तर - सहस्रांशुः

२. पूर्विकथ्येन उत्तरं दीयताम् ।

क. द्रौणाचार्यः प्रीतः भूत्वा कं ब्रह्मास्त्रम् अशिष्यत् ?

उत्तर - द्रौणाचार्यः प्रीतः भूत्वा अर्जुनं ब्रह्मास्त्रं अशिष्यत् ।

ख. भीमः श्रीकृष्णः अर्जुनः युधिष्ठिरवादीनां

ग. द्रौणिः

②

घ - सन्दर्भचक्रम्

ङ - व्यासनारदौ

च - पाण्डवाः अश्वत्थामा राष्ट्रं च

6. कर्मवाच्यात् कर्तृवाच्ये परिवर्तनं कुर्वत -

कर्मवाच्यम्

क. मया अस्त्रं तुभ्यं दीयते

ख. त्वया तस्य मनोवृत्तिः न ज्ञायते = त्वम् तस्य मनोवृत्तिं न जानामि
त्वम् अमुं पापिनं न दृश्यामि

ग. अस्माभिः भवतः शक्तिः ज्ञायते = अहम् अस्त्रं तुभ्यं ददामि
- क्यम् भवतः शक्तिं जानामि

घ. मया इदम् अस्त्रम् उत्सृज्यते = अहम् इदं अस्त्रम् उत्सृजामि

ङ. सहस्रांशुना न भाष्यते = सहस्रांशु न भाषते ।

च. मया द्रौणपुत्रः अनुगम्यते = अहम् द्रौणपुत्रम् अनुगच्छामि ।

7. पदेषु यत् पदम् अर्धदृष्ट्या भिन्नं तं रेखाङ्कितं कुर्वत -

क. सहस्रांशुः, हिमांशुः, दिक्करः भक्तः

उत्तरम् - हिमांशु

ख. वृक्षाः, दुमाः, महीधराः, महीधराः = महीधरा

ग. पवनः, अनिलः, अनलः, वायुः = अनल

घ. शैलाः, शूराः, शैकराः, पर्वताः = शैकराः

ङ. नरः, मनुष्यः, पन्नगः, मन्वः = पन्नगः

⑧ प्रश्ननिर्माणं कुर्वत →

① कम् ② कम् ③ का